Wojciech Giermaziak, Beata Postołowicz

Janina Fetlińska (1952 – 2010) kalendarium wspomnień

Forum Bibliotek Medycznych 7/2 (14), 503-517

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

Dr Wojciech Giermaziak
Warszawa – GBL

Mgr Beata Postołowicz
Ciechanów – O/GBL

JANINA FETLIŃSKA (1952 – 2010) KALENDARIUM WSPOMNIEŃ

Abstract

Janina Fetlińska (1952-2010), a nurse, PhD, a university tutor, a politician, Polish senator of VI and VII term, the first Polish nurse with PhD medical degree in nursing and a specialization degree in social medicine. The manager of Ciechanowskie Konsorcjum Zdrowia (the Ciechanów Health Consortium Organization), The president of Mazowieckie Centrum Zdrowia Publicznego (Masovian Centre of Public Health), an expert and director of the Primary Health Care Development Programme. She was taking an active part in the work of the World Bank and the Phare Programme in the field of PHC (1993-1994). Janina Fetlińska was a tutor and a lecturer in the Higher School of Humanities in Pultusk and the State Higher Vocational School in Ciechanów. She was an initiator of Ciechanów and Academic Health Forum, an expert in the field of school textbooks on public health and nursing. She was the author of numerous articles and research papers in the field of public health, health promotion and nursing. She died in a presidential plane crash at Smolensk on 10 April 2010.

Streszczenie

Janina Fetlińska (1952-2010), pielęgniarka, dr nauk medycznych, nauczyciel akademicki, polityk, senator VI i VII kadencji; pierwsza polska pielęgniarka ze stopniem dra n. med. z zakresu pielęgniarstwa oraz specjalizacji I stopnia w zakresie medycyny społecznej; dyrektor Biura Ciechanowskiego Konsorcjum Zdrowia, Mazowieckiego Centrum Zdrowia Publicznego, expert i dyrektor Programu Rozwoju POZ (Podstawowej Opieki Zdrowotnej); czynny udział w pracach Banku Światowego i Programu Phare z zakresu POZ w latach 1993-1994; wykładowca i nauczyciel akademicki w Wyższej Szkole Humanistycznej w Pułtusku, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Ciechanowie; inicjatorka Ciechanowskiego i Akademickiego Forum Zdrowia. Autorka kilkudziesięciu artykułów i prac naukowych z zakresu zdrowia publicznego, promocji zdrowia i pielęgniarstwa. Zginęła w katastrofie smoleńskiej 10 IV 2010.

dr n. med. Janina Fetlińska
pielęgniarka, senator RP VI i VII kadencji, polityk

Janina Fetlińska urodziła się 14 VI 1952 roku w miejscowości Tuligłowy woj. podkarpackie, w rodzinie o silnych tradycjach patriotycznych. Szkołę podstawową ukończyła w 1966 r. Następnie zamieszkała w Krakowie, gdzie w 1971 roku ukończyła Liceum Medyczne Pielęgniarstwa. Po uzyskaniu dyplomu pielęgniarki podjęła pracę w Klinice Chirurgii Szczękowej Państwowego Szpitala Klinicznego nr 1 przy Akademii Medycznej w Krakowie w celu odbycia dwuletniego stażu niezbędnego wówczas do podjęcia studiów. Egzamin wstępny na jedyny wówczas Wydział Pielęgniarski Akademii Medycznej w Lublinie zdała z drugą lokatą. Uczelnię ukończyła z wyróżnieniem w 1977 roku[1]. W tym samym roku, po zawarciu związku małżeńskiego na stałe zamieszkała w Ciechanowie.

Jako pierwsza pielęgniarka w Polsce odbyła szkolenie specjalizacyjne pierwszego stopnia w zakresie medycyny społecznej uzyskując, w 1980 roku prawo do tytułu magistra pielęgniarstwa medycyny społecznej. Drugi stopień specjalizacji z zakresu organizacji ochrony zdrowia uzyskała w 1984 roku[2]. Dwa lata później – w 1986 roku w Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego w Warszawie, jako pierwsza pielęgniarka w Polsce obroniła dysertację doktorską na temat *„Ocena zjawiska fluktuacji*

[1] Autoreferat: z uwzględnieniem działalności zawodowej, organizacyjnej i naukowo-badawczej oraz dydaktyczno-wychowawczej; archiwum rodzinne rodziny Fetlińskich, relacje ustne rodziny i współpracowników, s. 1

[2] Maria Lipińska: Fetlińska Janina z d. Galicka. W: Słownik Biograficzny Polskich Nauk Medycznych XX wieku / pod red. Bożeny Urbanek. T. 3 z. 3 Warszawa 2011 s. 12

pielęgniarek w Polsce"[3]*. W 1992 roku ukończyła Podyplomowe Studium Ekonomiki Zdrowia na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego*[4]*.*

Działalność zawodowa

Pracę zawodową Janina Fetlińska podjęła 15 VII 1977 roku w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Ciechanowie na stanowisku młodszego asystenta, następnie kierownika Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Kadr Medycznych. Funkcję tę pełniła do 1984 roku łącząc ją jednocześnie z obowiązkami wizytatora średnich szkół medycznych - obejmując nadzorem pedagogicznym placówki w Ciechanowie i Działdowie[5]. Po powrocie z urlopu wychowawczego, w latach 1988-1991 pracowała w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym na stanowisku kierownika Sekcji Analiz w Dziale Metodyczno-Organizacyjnym. W 1991 roku została powołana na stanowisko dyrektora oddziału Wojewódzkiego Zespołu Metodycznego Opieki Zdrowotnej w Ciechanowie, który w 1993 roku zmienił nazwę na Ciechanowski Ośrodek Organizacji i Ekonomiki Ochrony Zdrowia. Reforma administracyjna przeprowadzona w 1999 roku ponownie zmieniła nazwę placówki na Mazowieckie Centrum Zdrowia Publicznego w Warszawie. W 2002 roku została kierownikiem oddziału terenowego tej placówki w Ciechanowie. W latach 1999-2001 pracowała w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie[6].

W 1991 roku współzarządzany przez Janinę Fetlińską i Lekarza Wojewódzkiego zespół wygrał konkurs Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Banku Światowego na utworzenie eksperymentalnego konsorcjum zdrowia w ramach projektu Rządu Polskiego i Banku Światowego Reformy Polskiej Służby Zdrowia. Był to duży sukces, gdyż na konkurs wpłynęło 21 innych projektów z różnych środowisk, dysponujących nierzadko zapleczem akademickim[7]. J. Fetlińskiej powierzono wówczas prowadzenie tego projektu - została dyrektorem Biura Ciechanowskiego Konsorcjum Zdrowia. Celem działania konsorcjum miała być integracja działań opieki zdrowotnej na poziomie regionalnym, obejmująca swym zasięgiem obszar większy niż jedno województwo[8]. Głównym zadaniem miała być poprawa stanu zdrowia ludności poprzez rozwój promocji zdrowia, restrukturyzację podstawowej opieki zdrowotnej, wzmocnienie zarzą-

[3] Autoreferat…, op. cit., s. 1

[4] Maria Lipińska: Wspomnienie o śp. Janinie Fetlińskiej z d. Galickiej (1952 – 2010). *Med. Nowożyt.* 2009/2010 nr 1/2 s. 247

[5] Maria Lipińska: Fetlińska … , op. cit. s. 13

[6] Tamże

[7] Janina Fetlińska, Lucyna Borowik, Elwira Soplińska: Program profilaktyki chorób układu krążenia w Ciechanowskim Konsorcjum Zdrowia „Zdrowie w rytmie serca" 1992 2012 – pilotaż rozwiązań systemowych. *Prom. Zdr. Nauki Społ. i Med.* 1994 nr 3/4 s. 97-98

[8] W skład ciechanowskiego wszedł Zespół Opieki Zdrowotnej Przasnysz w województwie ostrołęckim, wyjaśnienie autorki

dzania poprzez monitorowanie leków, informatyzację oraz konsolidację szpitali. Do priorytetów klinicznych zaliczono kardiologię, onkologię, pomoc doraźną oraz opiekę nad matką i dzieckiem[9].

Działalność organizacyjna i naukowo-badawcza

Praca na stanowisku dyrektora Biura Ciechanowskiego Konsorcjum Zdrowia pozwoliła Janinie Fetlińskiej na podjęcie szeregu prac badawczych, szkoleniowych i organizacyjnych związanych z planowaniem strategicznym w ochronie zdrowia. Także z planowaniem i wdrażaniem regionalnych programów prewencyjnych oraz wypracowaniem kompetencji i miejsca pielęgniarek rodzinnych w kształtującej się koncepcji Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) opartej o system lekarza rodzinnego[10]. Podkreślała, iż problematyka ta wymaga systematycznego monitoringu, opracowań naukowych, a w konsekwencji konkretnych działań decydentów[11]. Działanie na rzecz rozwoju zawodowego i kształcenia pielęgniarek było zawsze priorytetem w pracy Janiny Fetlińskiej.

Odbyta w ramach powyższego projektu podróż studialna do Stanów Zjednoczonych (1992 rok) pozwoliła J. Fetlińskiej poznać kompetencje pielęgniarki zdrowia publicznego, jej przygotowanie zawodowe i różnorodne rozwiązania organizacyjne.

W oparciu o zdobyte doświadczenie i pracę Zespołu ds. Kompetencji i Kształcenia Pielęgniarek i Położnych Środowiskowo Rodzinnych Ciechanowskiego Konsorcjum Zdrowia, który wówczas powołała zostały przygotowane podstawowe koncepcje dla przygotowywanej reformy podstawowej opieki zdrowotnej w Polsce, m. in. kompetencje pielęgniarki środowiskowo/rodzinnej, programy kursów kwalifikacyjnych dla pielęgniarek, zakres usług pielęgniarskich w podstawowej opiece zdrowotnej oraz propozycje wynagradzania pielęgniarek i położnych w Podstawowej Opiece Zdrowotnej[12].

W latach 1994-1995 brała udział w realizacji programu wynikającego z *„Umowy w sprawie projektu instytucjonalnego wzmocnienia Polskiej Izby Pielęgniarek i Położnych z Kanadyjskim Stowarzyszeniem Pielęgniarek i WHO-skim Centrum ds. Międzynarodowego Rozwoju Pielęgniarstwa przy Szpitalu Mount Sinai w Toronto”*. Jako wicedyrektor, a następnie dyrektor tego projektu odbyła kolejną studialną podróż do Toronto i Ottawy, której celem było zapoznanie się z kanadyjską reformą systemu ochrony zdrowia, zwłaszcza na płaszczyźnie podstawowej opieki zdrowotnej oraz

[9] Michał Kornatowski: Planowanie strategiczne w opiece zdrowotnej – doświadczenia Ciechanowskiego Konsorcjum Zdrowia. *Antidotum* 1994 nr 2 s. 8-9

[10] Maria Lipińska: Wspomnienie o…, op. cit. s. 248

[11] Janina Fetlińska: Miejsce pielęgniarstwa w modelu lekarza rodzinnego w polskiej reformie służby zdrowia – założenia i rzeczywistość, I Podlaska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Pielęgniarstwo we współczesnej medycynie 19-20 maj 2000 Materiały zjazdowe. Białystok 2000 s. 65

[12] Autoreferat…, op. cit. s. 3

kształcenia pielęgniarek. Zdobyte cenne doświadczenie posłużyło do budowy i rozwoju polskiej koncepcji POZ[13].

W latach 1992-1993 była członkiem zespołu przygotowującego pierwszą wersję koncepcji POZ pod kierunkiem Marka Balickiego. W 1994 roku na prośbę Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej przygotowała *„Suplement do programu Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej Przekształcenia POZ. Strategia realizacji celów (maj 1994)”,* który stanowił wykładnię stanowiska pielęgniarek w zakresie rozumienia ich miejsca w systemie POZ[14]. Jako ekspert brała udział w konferencjach, dyskusjach, seminariach i licznych pracach zespołowych związanych z projektem reformy rozwoju POZ[15] w ramach programu PHARE. Wysoko ceniła sobie także doświadczenie zdobyte podczas prac w Zespole Ekspertów ds. Pielęgniarstwa w POZ przy Biurze Naczelnej Pielęgniarki Kraju (1994-1995). W latach 1993-1998 w ramach utworzonego Zespołu ds. Promocji Zdrowia przy Biurze Ciechanowskiego Konsorcjum Zdrowia (którego była dyrektorem) przewodniczyła przygotowaniu koncepcji, a następnie wdrożeniu licznych programów z zakresu profilaktyki chorób i promocji zdrowia, np.:

- „Ciechanowski Program Profilaktyki Chorób Układu Krążenia na lata 1992 – 2012”
- „Ciechanowski Program Zapobiegania Urazom, Wypadkom, Zatruciom na lata 1994 – 2014”
- „Ciechanowski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 1996 – 2006”.

Na szczególne uznanie i wysoką ocenę Biura Regionalnego WHO w Kopenhadze oraz Krajowy Zespół Specjalistów Regionalnych w zakresie kardiologii pod przewodnictwem dyrektora Instytutu Kardiologii prof. dr hab. med. Zygmunta Sadowskiego zasłużył program kardiologiczny.

W konsekwencji zalecono jego wprowadzenie w regionie północno-wschodniej Polski[16].

Janina Fetlińska opracowała i decyzją odpowiednich władz wprowadziła w życie następujące programy promocji zdrowia:

- *Zdrowie w rytmie serca* – Program Profilaktyki Chorób Układu Krążenia w Ciechanowskim Konsorcjum Zdrowia na lata 1992-2012. Opracowany w składzie: Lucyna Borowik, Maria Kosińska, Ludmiła Marcinowicz pod kierunkiem Janiny Fetlińskiej – zakceptowany przez Lekarza Wojewódzkiego Elwirę Soplińską; zatwierdzony przez Wojewodę Ciechanowskiego Andrzeja Wojdyło.

[13] Tamże
[14] Maria Lipińska: Fetlińska Janina…, op. cit. s. 14
[15] Autoreferat… op. cit. s. 4
[16] Autoreferat… op. cit. s. 4

- *„Ciechanowski program zapobiegania urazom, wypadkom i zatruciom w Ciechanowskim Konsorcjum Zdrowia na lata 1995 – 2014”*. Opracowany w składzie: Teresa Bielska, Teresa Kiwit, Maria Kosińska, Krzysztof Radoń, Ewa Sendecka, Elżbieta Tomaszek, Małgorzata Zagroba opracowany pod kierunkiem Janiny Fetlińskiej – zaakceptowany przez Lekarza Wojewódzkiego Elwirę Soplińską.
- *„Program Ciechanów – Zdrowe Miasto. Urząd Miejski w Ciechanowie Ciechanowskie Konsorcjum Zdrowia”*. Red. i oprac. Bożena Żywiecka, Krzysztof Radoń – wprowadzony Uchwałą Rady Miasta.
- *„Mazowiecki Program Promocji Zdrowia na lata 2001 – 2005”*. Opracowany przez Mazowieckie Centrum Zdrowia Publicznego w Warszawie, Mazowiecka Regionalną Kasę Chorych w Warszawie. Zespół autorski pod przewodnictwem Janiny Fetlińskiej i Jerzego Karskiego.

Praca, zaangażowanie i doświadczenie zdobyte przy realizacji powyższych programów zaowocowały zaproszeniem Janiny Fetlińskiej do zespołów powołanych w 1995 i 1996 r. przez dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w celu opracowania programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych - *„Blok ogólnozawodowy”* (wspólny dla wszystkich specjalizacji), *„Program kursu kwalifikacyjnego dla pielęgniarek środowiskowo-rodzinnych”* oraz *„Program specjalizacji dla pielęgniarek środowiskowo-rodzinnych”*. W latach 1999 - 2001 była koordynatorem Projektu Pokazowego *„Rozwój Infrastruktury dla Promocji Zdrowia i Prewencji Chorób Układu Krążenia na poziomie lokalnym w Polsce”* prowadzonego przez Instytut Kardiologii w ramach współpracy z Bankiem Światowym, obejmując swym działaniem 20 gmin województwa mazowieckiego i 10 województwa małopolskiego. Rezultatem prac nad tym projektem było przygotowanie metodyki pracy liderów promocji zdrowia w społecznościach lokalnych i realizacji promocji zdrowia w swoim środowisku[17].

Działalność akademicka

Janina Fetlińska po 1996 roku zaangażowała się w działalność edukacyjną. Podkreślała, że pielęgniarstwo może rozwijać się jedynie poprzez dobre jakościowo kształcenie przed- i podyplomowe oraz umożliwienie zdobywania tytułów naukowych pielęgniarkom i położnym. Żyła sprawami ochrony zdrowia i pielęgniarek. Doskonale rozumiała problemy środowiska i znała jego potrzeby. Marzyło Jej się, by pielęgniarki opiekujące się pacjentami posiadały wyższe wykształcenie. Studia pielęgniarskie istniały wówczas wyłącznie w Lublinie. Podjęcie studiów przez pielęgniarki pracujące w systemie zmianowym było niemożliwe. Studia zaoczne podejmować mogły tylko pielęgniarki zajmujące się dydaktyką, prowadzące zajęcia z uczennicami szkół me-

[17] Tamże

dycznych. Reprezentowała stanowisko, że studia trzeba zorganizować na miejscu Podjęte rozmowy w sprawie stworzenia w Ciechanowie filii szkoły lubelskiej przyniosły wymierne korzyści: rozpoczęto nawet nabór pielęgniarek na studia wyższe - zgłosiło się około 360 kandydatek. Pomysł nie mógł być jednakże zrealizowany z uwagi na rozporządzenie zakazujące tworzenia filii.

W odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie kształcenia osób zajmujących się promocją zdrowia J. Fetlińska podjęła próbę kształcenia pielęgniarek na poziomie akademickim. Dzięki zdecydowanej postawie i konkretnej argumentacji[18] J. Fetlińskiej oraz przychylności ówczesnego rektora Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku w 1996 roku uruchomiono Instytut Edukacji Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w Ciechanowie na Wydziale Pedagogicznym, umożliwiając tym samym kadrze pielęgniarskiej zdobywanie tytułu magistra, jak również poszerzania doświadczeń zawodowych. Janina Fetlińska prowadziła wówczas wykłady z zakresu zdrowia publicznego, ćwiczenia z zarządzania w promocji zdrowia oraz seminaria licencjackie i magisterskie. Do 2004 roku około 800 pielęgniarek i położnych uzyskało tytuł licencjata i magistra pedagogiki tej specjalności. J. Fetlińska wypromowała 17 magistrów, a 80 osób uzyskało tytuł licencjata. Zrecenzowała także ponad 100 prac licencjackich i 20 magisterskich[19]. Wykładowcą tej uczelni była do września 2005roku[20].

W 1998 roku jako inicjatorka dostrzegająca potrzebę kształcenia pielęgniarek na poziomie wyższym, wysunęła również wniosek rozważający koncepcję utworzenia kierunku pielęgniarstwo w ramach studiów licencjackich. Wiązało się to ściśle z utworzeniem Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie. Inicjatywa jej powstania zrodziła się w 1997 roku. W roku następnym odbyło się spotkanie informacyjne z udziałem władz wojewódzkich, powiatowych, miejskich, posłów oraz przedstawicieli Politechniki Warszawskiej. Omówiono m. in. kwestie prawne i powołano Komitet Organizacyjny. Z pozytywną aprobatą spotkał się apel Janiny Fetlińskiej, by rozważyć utworzenie w uczelni wielu specjalności, poprzez wchłonięcie niektórych istniejących kierunków w szkołach pomaturalnych i kolegiach. Ustalono, wówczas, że sprawami lokalowymi (te bowiem okazały się najłatwiejsze: w ofercie było dziesięć budynków do zagospodarowania) i wyposażeniem laboratoriów zajmą się władze miasta i powiatu. Środki finansowe pochodzić miały z budżetu państwa, samorządów terytorialnych oraz środków własnych wypracowanych przez fundację PWSZ w Ciechanowie[21].

[18] Janina Fetlińska przekonywała m. in., że WSH w Pułtusku byłaby wówczas jedyną na Mazowszu (oprócz stolicy) – mającą uprawnienia szkoły wyższej – placówką kształcącą pielęgniarki, wyjaśnienie autorki

[19] Tamże

[20] Maria Lipińska: Fetlińska … op. cit. s. 18

[21] Tamże

Oprócz działalności przygotowującej zaplecze logistyczne uczelni - również z inicjatywy Janiny Fetlińskiej - rozpoczęto prace nad wnioskiem do Ministerstwa Edukacji Narodowej [22] w celu uzyskania zgody na uruchomienie kształcenia. Uzyskanie przychylnej opinii było trudnym przedsięwzięciem, z uwagi na brak opracowanych standardów kształcenia, rozproszoną bazę lokalową oraz niewysokie środki budżetowe. Proces opiniowania wniosku przez komisje trwał dosyć długo[23], bowiem dopiero w lipcu 2001roku Rada Ministrów Rzeczpospolitej Polskiej pod przewodnictwem Premiera Jerzego Buzka podjęła uchwałę o utworzeniu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie z oddziałem zamiejscowym w Mławie[24]. W strukturach nowopowstałej uczelni utworzono Instytut Ochrony Zdrowia, z kierunkiem *pielęgniarstwo*. W 2002 roku J. Fetlińska została zatrudniona na stanowisku dyrektora Instytutu Ochrony Zdrowia, pracując jako profesor do października 2005 roku. Prowadziła wówczas zajęcia dydaktyczne z zakresu promocji zdrowia, zdrowia publicznego oraz metodologii badań naukowych i pisania pracy licencjackiej. Była twórcą studenckiego koła naukowego przy Zakładzie Zdrowia Publicznego. Prowadziła badania zachowań zdrowotnych studentów, kampanie promocji zdrowia, a także konferencje naukowo-szkoleniowe z udziałem studentów, nauczycieli i pielęgniarek[25].

W 2003 roku uruchomiono także studia pomostowe dla pielęgniarek dyplomowanych, a w 2005 roku kształcenie na kursach specjalizacyjnych, kwalifikacyjnych oraz doszkalających. W 2003 roku uczelnia - uzyskując wysoką ocenę komisji - otrzymała akredytację Krajowej Rady Akredytacyjnej Szkolnictwa Medycznego dla kształcenia na kierunku *pielęgniarstwo* w Instytucie Ochrony Zdrowia PWSZ w Ciechanowie[26].

Janina Fetlińska podkreślała, iż powołanie Instytutu Ochrony Zdrowia w PWSZ w Ciechnowie jest kontynuacją 40 - letniej tradycji kształcenia pielęgniarek w tym mieście. Rozpoczęto je, utworzeniem w latach sześćdziesiątych Państwowej Szkoły Asystentek Pielęgniarstwa Polskiego Czerwonego Krzyża, następnie Liceum Medycznego Pielęgniarstwa, Medycznego Studium Zawodowego i Zespołu Szkół Medycznych[27].

Pełniąc funkcję dyrektora Instytutu Wydziału Zdrowia Janina Fetlińska pragnęła stworzyć optymalne warunki kształcenia i rozwoju. W tym celu podjęła próbę pozyskania dla Ciechanowa oddziału Głównej Biblioteki Lekarskiej. Wiara w powodzenie, optymizm i determinacja, przy poparciu władz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej oraz przychylności ówczesnego dyrektora GBL dr Aleksandra Tulczyńskiego

[22] Pielęgniarstwo wczoraj, dziś, jutro… / pod red. Małgorzaty Marcysiak i in. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie 2010 s. 9

[23] Janina Fetlińska: Pierwsi absolwenci… op. cit. s. 25

[24] 10 lat Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie i Mławie. Ciechanów 2011 s. 6

[25] Autoreferat…, op. cit. s. 9

[26] Maria Lipińska: Fetlińska …., op.cit. s. 18

[27] Janina Fetlińska: Pierwsi absolwenci…, op. cit. s. 25

Uroczystość otwarcia oddziału Głównej Biblioteki Lekarskiej w Ciechanowie
Źródło: archiwum prywatne Małgorzaty Zagroby

doprowadziły do szczęśliwego finału. Po około czterech latach wysiłków, w 2005 roku ciechanowski oddział rozpoczął swą działalność w murach Instytutu Ochrony Zdrowia PWSZ.

Na uroczystym otwarciu w marcu 2006 roku senator Janina Fetlińska wypowiedziała znamienne słowa: „*dzisiejsza uroczystość jest dowodem na to, że marzenia się spełniają, jeżeli się czegoś bardzo chce i ciężko na to pracuje, można wiele osiągnąć”*. Uroczystość uświetniły przemówienie m.in. dyrektora GBL dr Aleksandra Tulczyńskiego oraz rektora PWSZ prof. dr hab. inż. Andrzeja Kolasy, który podkreślił ogromną rangę biblioteki. Wskazał, jak ważnym jest elementem kształcenia, szansą dla studentów, wykładowców akademickich oraz całego ciechanowskiego środowiska medycznego. Wśród zaproszonych gości znaleźli się m.in. dyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego Roman Danielewicz, prof. Bibiana Mossakowska, poseł Aleksander Sopliński, dyrektor Delegatury Urzędu Marszałkowskiego Tomasz Kałużyński, prezydent miasta Waldemar Wardziński**,** z-ca dyrektora GBL Ewa Chrobak oraz pełnomocnik dyrektora d.s. oddziałów terenowych GBL, Mirosława Sobczak. O znaczeniu ciechanowskiego oddziału świadczyła również obecność lekarzy, pielęgniarek oraz dyrektora Specjalistycznego Szpitala Wojewódzkiego w Ciechanowie Zbigniewa Trzeciaka[28]. Podczas uroczystej inauguracji oddziału senator Janiny Fetlińskiej i rektorowi PWSZ Andrzejowi Kolasie przyznany został honorowy tytuł „Amici Bibliothecae”[29].

[28] Główna Biblioteka Lekarska w Ciechanowie. *Pielęgniarka i Położna* 2006 nr 3 s. 2

[29] Wyróżnienia wręczyli dyrektor GBL dr Aleksander Tulczyński i wicedyrektor Ewa Chrobak, wyjaśnienie autorki

Otwarcie Oddziału GBL w Ciechanowie
Źródło: archiwum oddziału GBL w Ciechanowie

Działalność naukowa

Janina Fetlińska opublikowała kilkadziesiąt artykułów naukowych z zakresu pielęgniarstwa, promocji zdrowia i zdrowia publicznego[30]. Uczestniczyła w zjazdach, konferencjach i sympozjach naukowych. Brała udział jako wykładowca w szkoleniach dla nauczycieli. Organizowała Olimpiady Pielęgniarskie i Położnicze. Prowadziła szkolenia wewnątrzzakładowe dla lekarzy i pielęgniarek w ciechanowskim szpitalu i innych zakładach opieki zdrowotnej. Była rzeczoznawcą w zakresie podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych do przedmiotu „zdrowie publiczne" i „pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej" dla zawodów nauczanych w publicznych szkołach medycznych. Gromadziła materiały związane z działalnością wybitnych pielęgniarek północnego Mazowsza, analizując drogę do kształcenia na poziomie wyższych studiów[31].

[30] Elżbieta Krajewska-Kułak: Pamięci Janiny Fetlińskiej. *Vademecum Pielęgniarki i Położnej* 2010 s. 174

[31] Maria Lipińska: Fetlińska …, op. cit. s. 16 – 18

J. Fetlińskiej wielokrotnie proponowano odznaczenia m.in. nagrodę premiera za realizację programu zapobiegania wypadkom. Nigdy jednak nie godziła się na nie twierdząc, że nie pracuje się dla nagród i odznaczeń. Chętnie przyjęła natomiast tę – „Za zasługi dla miasta Ciechanowa", uważając to za objaw akceptacji wrastania w środowisko[32]. Odznaczona została również m.in. „Odznaką Honorową" Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, odznaczeniem Ministra Zdrowia" Zasłużony dla Ochrony Zdrowia, nagrodą „Białego Kruka" oraz pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Honorowym Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej[33].

Działalność społeczno-polityczna

Janina Fetlińska realizowała się również na płaszczyźnie społeczno-politycznej. W latach 1998 – 2005 pełniła urząd radnej powiatu ciechanowskiego pierwszej (z listy AWS) i drugiej (z listy PiS) kadencji. Od 2004 roku była członkiem PiS oraz Zarządu Powiatowego PiS, a od 2005 roku członkiem Zarządu Regionalnego.

W latach 2005 – 2007 była senatorem VI kadencji oraz członkiem Rady Politycznej Prawa i Sprawiedliwości (od 2005 roku); członkiem Zarządu Okręgu Płock PiS (od 2006 roku). Jako senator pełniła obowiązki wiceprzewodniczącej Komisji Zdrowia, była również członkiem Komisji Nauki, Edukacji i Sportu[34].

Po wyborze na senatora powiedziała*: „Polska nie jest dla mnie pustym słowem, to kraj od dzieciństwa ukochany i bardzo chciałabym być dla niego użyteczna"*[35]. W wywiadzie udzielonym po wyborach dla lokalnej prasy, zapytana *czego szuka kobieta w polityce* senator Fetlińska wyznała: „*Polityka daje szanse realizowania misji służenia ludziom. Mój zawód – pielęgniarstwo – wyjątkowo usposobił mnie do pomagania (...) polityka to też pielęgnowanie (...) tylko w szerszej skali"* [36].

Po dwuletniej kadencji zasiadania w Senacie posiadała na swoim koncie wiele dokonań. Za największy sukces uważała pracę nad szeregiem ustaw zmieniających polską rzeczywistość *(Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym, Ustawa o podwyżkach dla Służby Zdrowia, Ustawa o Spółdzielniach Mieszkaniowych*). Ze spraw lokalnych cieszyło Ją przyspieszenie budowy obwodnic w Żyrardowie i Raciążu, pozyskanie funduszy od marszałka województwa mazowieckiego Adama Struzika na budowę auli przy Instytucie Ochrony Zdrowia PWSZ, a nawet pomalowanie dworca PKP w Ciechanowie. Była bardzo ceniona wśród swoich wyborców za poświecenie i troskę

[32] Tu jest ta kruszynka ziemi", rozmowę z senator przeprowadził Arkadiusz Gołębiewski. *Czas Ciechanowa* 2005 nr 3 s. 13

[33] Maria Lipińska: Janina …, op. cit. s. 250

[34] Tamże

[35] My, drobne pyłki tego świata, rozmowę z senator przeprowadził Arkadiusz Gołębiewski. *Czas Ciechanowa* 2005 nr 4 s. 9

[36] Tu jest ta kruszynka ziemi, rozmowę z senator przeprowadził Arkadiusz Gołębiewski. *Czas Ciechanowa* 2005 nr 3 s. 13

Konferencja Naukowa „Zawód pielęgniarki na ziemiach polskich w XIX i XX wieku", Warszawa, 15 września 2008 pod patronatem ŚlUM w Katowicach i PAN w Warszawie
Źródło: archiwum prywatne Marii Lipińskiej

wobec drugiego człowieka. Podczas dwuletniej działalności Jej Biuro Poselskie odwiedziło ponad 700 interesantów, szukając pomocy w ponad 300 sprawach dotyczących m.in. kwestii pracowniczych, mieszkaniowych, świadczeń zdrowotnych[37].

W wyborach parlamentarnych w 2007 roku Janina Fetlińska ponownie (rekordową ilością głosów - 103 365) zdobyła mandat senatora RP VII kadencji. Brała czynny udział w pracach Komisji Zdrowia i Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, Polsko-Chińskiej, Polsko-Japońskiej i Polsko-Kanadyjskiej Grupie Parlamentarnej. Była członkiem prezydium Parlamentarnego Zespołu na Rzecz Katolickiej Nauki Społecznej. Wspierała Senacki Zespół Strażaków, Senacki Zespół do Spraw Wychowania Młodego Pokolenia, Parlamentarny Zespół ds. Harcerstwa w Polsce i Poza Granicami Kraju, Parlamentarną Grupę Kobiet. Była członkiem Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość czynnie uczestnicząc w jego pracach[38].

[37] Mam sporo sukcesów. Rozmowę z senator przeprowadził Marek Piekarski. *Extra Ciechanów* 2007 nr 155 s. 2

[38] Maria Lipińska: Fetlińska …, op. cit. s. 20

Wystawa „Stanisław Konopka (1896 – 1982). Dzieło życia". Warszawa, Senat RP, 2008
Źródło: archiwum prywatne Włodzimierza Fetlińskiego

Wystawa „Stanisław Konopka (1896 – 1982). Dzieło życia". Warszawa, Senat RP, 2008
senator Janina Fetlińska oraz dyrektor Aleksander Tulczyński z pracownikami
Głównej Biblioteki Lekarskiej
Źródło: archiwum prywatne Marii Lipińskiej

Szczególnie bliskie były jej sprawy środowiska pielęgniarskiego. Imponowała zarówno zawodowym profesjonalizmem, jak też wielkim oddaniem sprawom samorządu pielęgniarek i położnych. Swoje wypowiedzi formułowała przepiękną polszczyzną, z których zawsze emanowało zobowiązanie wobec drugiego człowieka[39]. Sama o sobie mówiła: „*mój zawód, pielęgniarstwo, nauczył mnie patrzeć na drugiego człowieka jak na osobę, której zawsze powinnam udzielić pomocy w potrzebie*"[40].

Planowała, stworzenie sejmowej grupy działającej na rzecz wspierania pielęgniarek. Organizowała teraźniejszość i przyszłość pielęgniarstwa, nie zapominając o przeszłości. Interesowała Ją historia zawodu pielęgniarki na ziemiach polskich w XIX i XX wieku oraz rola i udział pielęgniarek w polityce[41].

Z inicjatywy Janiny Fetlińskiej we wrześniu 2008 roku w sali Senatu odbyła się konferencja naukowa *„Zawód pielęgniarki na ziemiach polskich w XIX i XX wieku"*. Sesja poświęcona była ocenie zawodu z perspektywy historycznej. Senator przedstawiła udział pielęgniarek w pracach parlamentarnych oraz niezwykłą aktywność parlamentarzystek- pielęgniarek i ich zaangażowanie w stanowienie prawa[42].

Senator Fetlińska była także inicjatorką wystawy zorganizowanej w Senacie w maju 2008 roku „Stanisław Konopka (1896-1982). Dzieło życia", którą otworzył marszałek Bogdan Borusewicz. Ekspozycja, przygotowana przez Główną Bibliotekę Lekarską ze zbiorów własnych, ukazała powstanie tej placówki dzięki działalności naukowej i organizacyjnej prof. Stanisława Konopki, który w trudnych powojennych warunkach zrealizował koncepcję centralnej biblioteki państwa z lat trzydziestych XX wieku. Senator Janina Fetlińska podkreśliła, że Główna Biblioteka Lekarska dzięki pracy prof. Konopki w latach 60. XX wieku należała do pierwszej dziesiątki najlepszych bibliotek na świecie. Celem wystawy było przybliżenie informacji o Głównej Bibliotece Lekarskiej i jej twórcy [43].

Senator Janina Fetlińska mówiła o sobie: "*zawsze lubiłam pracować i zawsze łączyłam w swoim życiu wiele funkcji, nigdy nie była monotematyczna. Nie miała nigdy za wiele czasu na rozrywkę i wypoczynek[44].(...) Podejmowałam się rzeczy bardzo trudnych i w odczuciu niektórych – niemożliwych. Zdobywałam je długo, uparcie, ale ostatecznie z dobrym skutkiem"[45].*

[39] Mariola Głowacka, za: Danuta Tarka: Polityk z ludzką twarzą. *Sł. Zdr.* 2010 nr 30/34 s. 33

[40] Michał Kornatowski: Pielęgniarka, menedżer, nauczyciel. *Sł. Zdr.* 2010 nr 30/34 s. 32

[41] Krystyna Sienkiewicz: List bez odpowiedzi. *Sł. Zdr.* 2010 nr 30/34 s. 34

[42] Beata Kamińska, Wiesława Stefaniak-Gromadka: Zawód pielęgniarki na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. *Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy* 2008 nr 3 s. 19

[43] http://ww2.senat.pl/k7/agenda/wydarz/2008/080514.htm

[44] W ciągłym biegu. Rozmowę z senator przeprowadziła Anna Rzeczkowska. *Extra Ciechanów* 2005 nr 57 s. 4

[45] My, drobne pyłki… op. cit. s. 3

Była skromną osobą, niosła pomoc ludziom nie zwracajac na siebie uwagi. Wolała pozostawać w cieniu. Pracowała po cichu, bez medialnego zgiełku[46].

Senator Janina Fetlińska zginęła w katastrofie samolotu prezydenckiego pod Smoleńskiem 10 kwietnia 2010 roku w drodze na obchody siedemdziesiątej rocznicy zbrodni katyńskiej . Pochowana 21 IV 2010 roku w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Komunalnym w Ciechanowie. Ceremoni pogrzebowej przewodniczył biskup płocki Piotr Libera.

[46] Jolanta Szczypińska: Uprawiała politykę w starym stylu. *Służba Zdrowia* 2010 nr 30/34 s. 34